

Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Kalaallit Nunanni aatsitassap piarneqarsinnaatitaasup suulluunniit uran-imik akuata 0,1 % -mut qaffasinnerpaaffilerneqarnissaa piaarnerpaamik sulissutigeqqullugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Siumup Inatsisartuni ilaasortai)

Tunngavilersuut:

Nunarput pisuussuterpassuaqarpoq. Pisuussuterpassuilli taakku pinngortitamik mingutsitsinermik kinguneqarsinnaanerit eqqumaffigiuaannartariaqarparput. Taamaaliortariaqarpugut immap naqqani uuliasiorfinni mingutsitsisinnaaneq eqqarsaatigalugu taamaaliortariaqarpugullu aqerlumik, cad-miummimik assigisaannillu pinngortitamik mingutsitsiinnaratik aamma inunnut peqqissutsikkut sunniutipilussinnaasunik toqunartunik akulinnik aatsitassarsiortoqartillugu.

Avatangiisit isumannaallisaanerlu eqqarsaatigalugit illersorneqarsinnaasumik aatsitassanik paaaneq ingerlanneqartassasoq aatsitassanut inatsimmi aalajangersarneqarpoq. Aatsitassanut inatsit malillugu akuersissuteqartoqarsimatillugu ilaatigut isumannaallisaanermut avatangiisinullu tunngatillugu atugassarititaasussanik aalajangersaasoqartarpoq, tassunga ilaallutik aatsitassarsiorerup matuneranut atatillugu sumiiffiit avatangiisit innarlitsaaliorneqarnerat isumannaallisaanerlu eqqarsaatigalugit illersorneqarsinnaasumik qimanneqartarnissaat qularnaarniarlugu suliffeqarfiup iliuusissai.

Avatangiisit peqqinnissakkullu sunniutissat aatsitassarsiorneq pillugu inatsisitigut takuneqarsinnaasutut pingaartinneqartorujussuupput, tassani aalajangersagaqarmat Nunatsinni aatsitassanik sunilluunniit paaanerit tamatigut avatangiisinik mingutsitsisinnaaneq peqqinnissakkullu sunniutaasinnaasut sukumiilluinnartumik misissuiffigineqaaqqaartassasut, aatitassanillu ujarlernissamut paaasinnaanermullu tunniussisoqarsinnaaneranut aalajangiisuusassasut.

Canadami uranisiormi misilittagarineqartut takutippaat teknologiimik nutaanerpaamik atuinikkut aammalu pitsaassusissat atuuttut pitsaanerpaat aammalu malittarisassat Internationale Atomenergi Agentur-imit Naalagaaffiit Peqatigiit ataani inissisimasumit aalajangersarneqarsimasutut ittut maleqqissaaraanni, avatangiisinut isumannaallisaanermullu tunngatillugu nunat tamalaat akornanni akuersarneqarsinnaasumik pitsaassusilimmik angusaqartoqarsinnaasoq.

Aatsitassanik ujarlernissamut paaanissamullu akuersissutini tamani qinngornernik ulorianartunik akullit ilaatinneqartanninnissaat pillugu 1988-imi politikikkut aalajangerneq atorunnaarsinneqartariaqalerpoq. Aatsitassanik sunilluunniit qinngornernik ulorianartunik annikitsuinnarmilluunniit akoqalaartunik paaasoqarsinnaanera inerteqqutigiuunnaartariaqalerparput.

Isumaqarpugut aatsitassarsiornissamut akuertsissutinik tuniussisoqarsinnaasariaqartoq aatsitassamulluunniit uran akuulaartutut qaqinneqartussaagaluarpat – soorlu niubium-ip, tantanium-ip kiisalu nunami qaqutigoortumik nalaanneqartartut (sjældne jordar)-inik taaneqartartut – taakku annikitsuarannguamilluunniit uran-imik akoqarnerat pissutigalugu piiarneqarsinnaanerigaluannut immitsinnut nikeriarneq ajuleqqatinnerput unittariaqalerpoq.

Aatsitassat pineqartut pingaartumik Nunatta Kujataani nassaassaapput, aammali Nunatta ilaani allani aamma nassaassaallutik. Niubium aamma tantanium saviminissanik akoorinermi atorneqartarput manngersaataallutik nukittorsaataallutillu kiisalu elektronikimik atortorissaarutinik nioqutissiornermi – soorlu mobiltelefuunilornermi, nunamilu qaqutigoortumik nalaanneqartartut (sjældne jordart)-inik taaneqartut taamatuttaaq elektronikimik atortorissaarusiornermi atorneqartarlutik. Assersuutigalugu tasersuup Tatsip Kassullip eqqaani naqqanilu aatsitassanik taaneqartunik peqartoq ilisimaneqaralarpoq 0,006%-tiinnarmik urannimik akoqalaartunik, Narsallu eqqaani nunami qaqutigoortumik nalaanneqartartunik (sjældne jordart)-inik nunarsuatsinni piffinni ataasiakkaaginnarni allani pigineqartunik peqartoq ilisimaneqaralarpoq. Taakkuli tamarmik ulloq manna tikillugu piiarneqarsinnaanngillat, qanorluunniit annikitsigigaluartumik uranimik akoqalaarsinnaasarnerat pissutigalugu.

Uransiussanngilagut aap. Kisianni aatsitassarsiussaagut Nunarput kusanartooq mianeralugu inuilu peqqissutsikkut akornusernaveersaarluinnarlugit.

Taamaattumik maanna piffissanngorpoq erseqqissumik oqaatigissallugu aatsitassanik allanik paaasoqassatillugu piiarneqarsinnaatitaasut taakku uranimik qinngornernillu ulorianartunik qanoq akoqartigisinnaanerata qummut killissaata aalajangiiffiginissaanut.

Aatsitassat assigisaasalu qinngornernik ulorianartunik akoqalaarsinnaanerata killilerneratigut aningaasarsiorfissat suliffissallu amerlasuut ammaanneqassapput, inuit peqqinnissatsinnut Nunattalu minguitsuunissaanik piumasaqarnitsinnik innarliinngilluinnarluta.

Nunatta pisuussutai iluaqutigissavavut, immitsinnut akornusernata. Ilumoorsinnaanngilarmi Nunatta pisuussutai ersigiinnarlugit immitsinnut ineriartortittaaliussagutta. Misissuinerit pisariaqartinneqartut tamarmik ingerlanneqaaqartariaqarput aatsitassat uranimik akoqalaaminertut piiarneqarnissaannut akuersissutinik tunniussuisoqalersinnagu.

Tunngaviusumik isummerneq taamaattoq aalajangiussinnaagutsigu aatsitassarsiorfiit arlallit pingaartumik Kujataani ukiuni tulliuuttuni ammarneqarsinnaalernissaat aqutissiuutissavarput, tamatumunngali peqatigitillugu illersussallutigu qinngornernik ulorianartunik akullit akuata qummut killilerneqarnissaa.

Killissarititaasup 0,1%-imut aalajangiunneqarnissaanik siunnersuuteqarnitsinnut pissutigaarput EU-p iluani taamatut killiliisoqarsimammat, Nunattalu EU-mik suleqateqarnera niueqateqarneralu tamatumuunakkuttaaq najoqqutarineqarsinnaaqullugu.

Allaffissornikkut kinguneqaatissai:

Aatsitassap piiarneqarsinnaatitaasup sulluunniit uran-imik akuata 0,1%-mut qaffasinnerpaaffilerneqassappat tamanna inatsimmik allannortitsinermik kinguneqassaaq, allannortitsinermillu suliaqarneq tamanna Namminersorlutik Oqartussat iluani susassaarfimmit pioreersumit ingerlanneqassaaq. Suliap AC-mik suliaqartumik ukiup affaani 250.000 kr-it missaannik naleqartumik suliarineqarneranik naleqassasoq ataatsimut isigalugu nalilersuutaavoq. Nutserneqarneranut il.il. aningaasartuutit aningaasartuummut ilanngullugit missingiunneqarput. Aningaasartuutit taakku aningaasartuutit tamarmiusut iluanni tulleriaarinikkut pissarsiarineqartariaqarput. Tamatumalu kinguneranik suliat allat tunulliuutinneqartariaqarput.

Inuiaqatigiinnut aningaasaqarnikkut kinguneqaatissai:

Aatsitassap piiarneqarsinnaatitaasup sulluunniit uran-imik akuata 0,1%-mut qaffasinnerpaaffilerneqarpat nunatsinni aatsitassanik paaaviit amerlinerannik kinguneqassaaq tamannalu aamma aatsitassarsionerup iluani sulisunik amerlanerusunik atorfissaqartitsilernemik kinguneqassalluni. Nunatta sulisoqarnikkut akileraarutigut isertittagai malunnaatilimmik qaffassapput. Nunatsinni suliffissaaleqisut ikilissapput taamaalillunilu aamma suliffissaaleqisunik ikiorsiisarneq malunnaatilimmik annikilleriassalluni. Nunatsinni aatsitassarsiorneq annertunerulerpat tamanna tamatsinnut suliffissaqarniarnikkut aningaasaqarniarnikkullu pitsaasumik kinguneqassaaq.